

Miljøkrav, produksjonstilskudd og RMP-tilskudd

Martin Opsahl og Marit Ness Kjeve,
Indre Østfold kommune

INDRE ØSTFOLD
KOMMUNE
- på kornet

I Indre Østfold kommune gjelder regionale miljøkrav for alle som driver jordbruk, all jord er i miljøkravsone 2!

I år det evt. dyrkes bær-, potet- eller grønnsaker på et areal, gjelder kun krav om buffersone langs vassdrag.

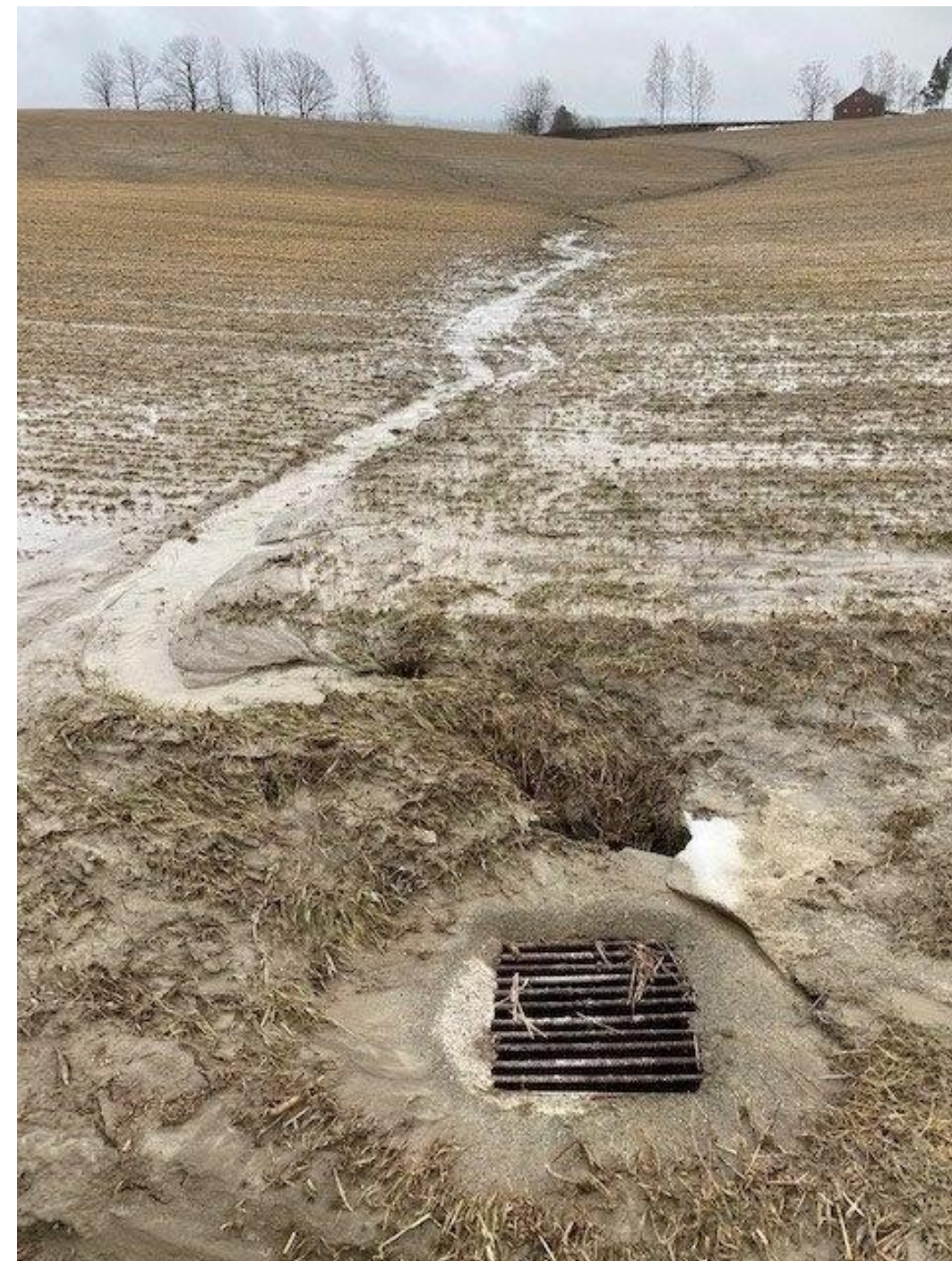
1.

Det skal ikke jordarbeides nærmere enn to meter fra nedløpskummer for overflatevann og grøfteutløp.

Helårskrav!

Ikke nødvendig (men lurt) å så til med gras rundt kummer og utløp.

Erosjon i dråg på åker med høsthvete.
Foto: Statsforvalteren i Oslo og Viken.

2.

Erosjonsutsatte dråg skal ikke jordarbeides om høsten. Ved jordarbeiding på arealet som drenerer til/heller mot dråget, skal drågene ha minst 6 meter permanent grasdekke.

Definisjon på erosjonsutsatte dråg:

Forsenkninger på fulldyrket mark der overflateavrenning gir tydelige erosjonsspor dersom arealet ikke har tilstrekkelig erosjonsbeskyttelse.

Foto: Svein Skøien

Foto: Svein Skøien

3. Det skal være buffersone langs alle vassdrag som mottar avrenning fra fulldyrka jord.

Definisjoner:

Vassdrag: Fjord, innsjø, vann, dam, tjern, elv, foss, bekk med og uten årssikker vannføring.

Buffersone: Varig vegetasjon langs vassdrag (eng i omløp, busker eller trær) med minimum 6 meters bredde, eller areal i stubb med minimum 20 meters bredde. Buffersonen kommer i tillegg til kravet om 2 meter naturlig kantvegetasjon i forskrift 19. desember 2014 nr. 1817 om produksjon og avløsertilskudd i jordbruket

4.

Flomutsatte arealer skal ikke jordarbeides om høsten.

På flomutsatte arealer der flom medfører erosjon skal det være 6 meter varig vegetasjon i tillegg til 2 meter vegetasjonssone.

Definisjon flomutsatte arealer:

Arealer som oversvømmes jevnlig, minst en gang hvert 10. år, i forbindelse med høy vannføring i vassdragene.

5.

Fulldyrka mark med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4) skal ikke jordarbeides om høsten.

Lett høstharving til høstkorn eller høstoljevekster tillates likevel på arealer som ikke er omfattet av miljøkrav 2, 3 og 4.

For å sikre god etablering av høstvekster må de sås senest innen 20. september.

Definisjon lett
høstharving:

Det skal ikke harves dypere enn 10 cm. Rett etter harvingen skal det være minst 30 % planterester i overflaten.

Bildet til venstre viser 30 % planterester på overflaten. Bildet til høyre viser 15 % planterester på overflaten. Foto: Norsk Landbruksrådgiving

6

Minst 60 % av foretakets fulldyrkede areal skal overvintre med plantedekke tilsvarende stubb, gras, direktesådd fangvekst eller direktesådd høstkorn. Lett høstharving tillates likevel til høstkorn eller høstoljevekster. For å sikre god etablering av høstvekster må de sås senest innen 20. september. Arealer som båndlegges av krav 2, 3, 4 og 5 inngår i 60 % av foretakets fulldyrkede areal.

Definisjon direktesåing:

Såing uten forstyrrelser av jorda mellom såradene.

Gjelder kun i miljøkravsone 2 (hele Indre Østfold)

Kort sagt: Du *kan* pløye 40 % av arealet ditt, men ikke der det er erosjonsklasse 3 og 4, dråg der det graver, langs bekk med for lite naturlig vegetasjon (min. 8 m) eller der det er flomutsatt.

Dispensasjonsmuligheter?

I *særlige* tilfeller er det mulig å søke om dispensasjon fra miljøkrav 5 (om erosjonsutsatt areal) og 6 (40/60-regel). Det forutsetter at det ikke strider mot annet regelverk.

Særlige tilfeller kan være:

- Økologisk drift der jordarbeiding er helt nødvendig for å bekjempe ugras
- Dyrking av såkorn
- Ekstraordinær nedmolding av husdyrgjødsel

Andre tilfeller vi ser for oss (ikke klarert med Statsforvalteren):

- Økologisk drift med fast vekstskiftesyklus der ulike skifter med høy erosjonsrisiko av og til vil måtte pløyes opp om høsten
- Dersom du har mottatt avløpsslam som av ulike grunner må spres om høsten.

Dispensasjonssøknad sendes til kommunen. Vi forbereder og sender søknaden videre til Statsforvalteren som fatter vedtak.

Dersom du får innvilget dispensasjon, gjelder denne for inntil ett år om gangen.

Eksempelgård

- Fulldyrket areal i drift: 448 daa
- Fulldyrket areal ute av drift: 10 daa
- Innmarksbeite ravine: 12 daa

Erosjonsrisiko

Kl. 1 - Liten:	55 daa
Kl. 2 - Middels:	118 daa
Kl. 3 - Stor:	260 daa
Kl. 4 - Svært stor:	0 daa
Ikke klassifisert:	15 daa (vurderes til e.kl. 2)

NB: Drågerosjonkart indikerer hvor det kan være dråg med erosjon.
Ingen fasit på hvor miljøkravene gjelder.

I dette eksemplet legger vi til grunn at det er:

- Dråg MED og uten erosjon
- Noe flomutsatt areal, ett punkt der flom fører til erosjon.
- Avstand til bekk er varierende!

Alt i stubb eller direktesådd høstkorn

 Stubb eller direktesådd høstkorn

 Nedløpskummer - det skal ikke jordarbeides nærmere enn 2 meter fra nedløpskummer for overflatevann og grøfteutløp. Gjelder hele året.

 Flomutsatt areal der flom medfører erosjon - krav til 6 meter grasdekt kantsone

 6 m bred grasdekt kantsone, flerårig

Lett høstharving til høstkorn

RMP-tilskudd:

- grasdekt vannvei (6 m)
- grasdekt kantsone (6 m)
- direktesådd høstkorn
- stubb

- Lett høstharving til høstkorn
- Grasdekt vannvei, 6 m bred
900 m = 5,4 daa
- Grasdekt kantsone, 6m bred
610 m = 3,7 daa
- Alternativt:
20 m stubb eller direktesådd høstkorn
- Nedløpskummer

PT-tilskudd:

- Korn (inkl. grasdekt vannvei)
- Grasdekt kantsone:
 - hvis høstet og solgt/spist – eng
 - hvis kun slått – areal i drift, ikke berettiget PT

Ved jordarbeiding må du ha grasdekte vannveier i dråg med erosjonsspor og buffersone langs vassdrag. Det er krav til buffersone dersom det ikke er minst 8 meter naturlig vegetasjon. Buffersonen kan bestå av stubb eller gras.

Grasdekte kantsoner:

Hvordan oppnå RMP- og AK-tilskudd (PT)?

Regnes som varig vegetasjon og skal ikke fornyes oftere enn hvert 3. år.

Grasdekket skal være flerårig og ikke gjødsles eller sprøytes.

Kantsonen må være 6 m bred.

I grovfôrproduksjon

- Skal høstes eller beites for å føres som eng i søknad om PT.
- Nytt RMP-tiltak i år: kantsoner i eng
- RMP-tilskudd til grasdekt kantsoner langs vassdrag

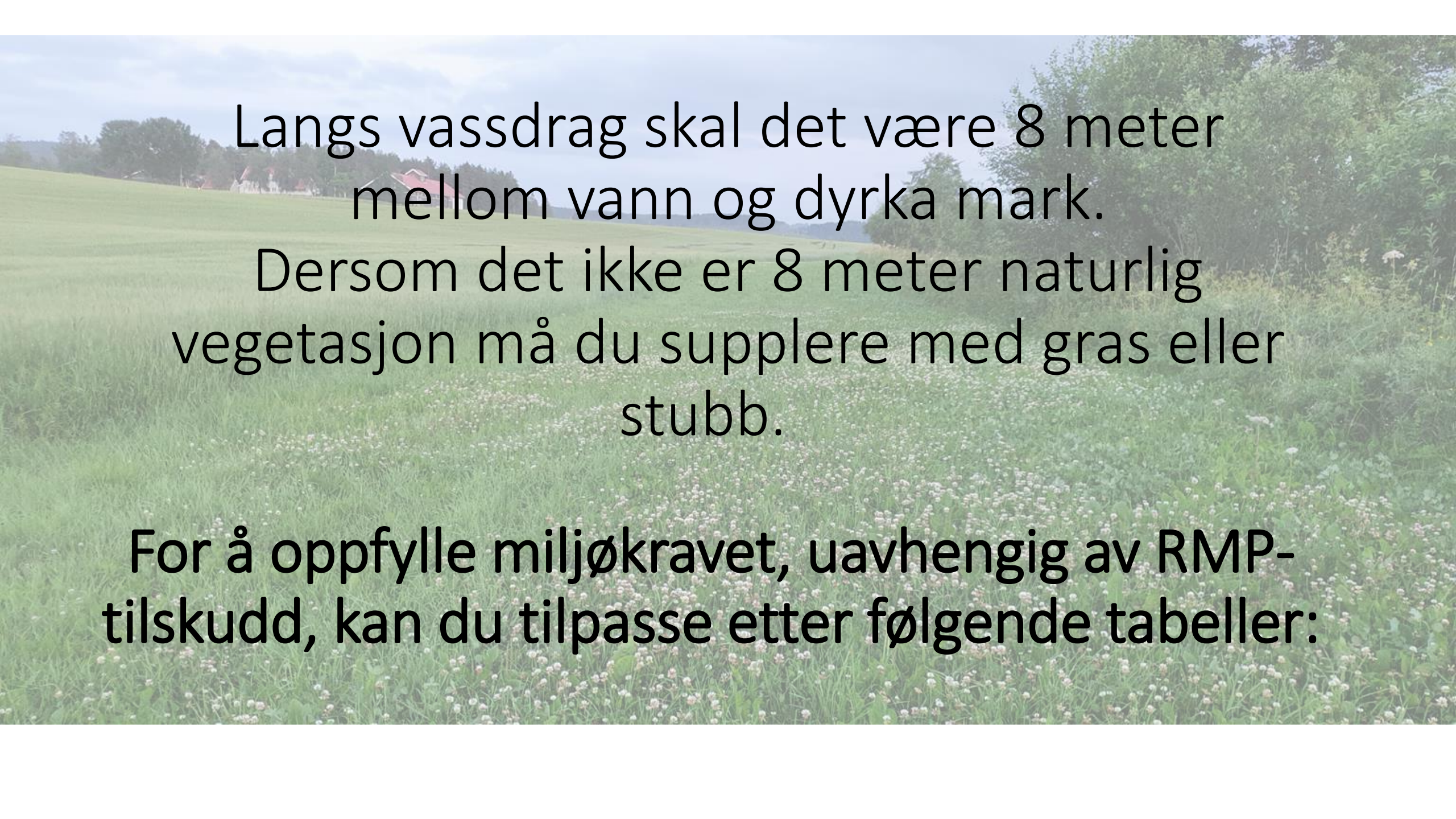
I kornproduksjon

- Det holder å pusse ned, men da tas arealet ut av produksjon og føres som «areal i drift ikke berettiget PT» (kode 294)
- Kan selges og føres som eng, men ikke på rot – kjøp og salg må dokumenteres og føres under grovfôrsalg i PT.

Grasdekte vannveier

- Krav til grasdekte vannveier i dråg med erosjon, dersom du skal jordarbeide inn mot dråget
- Regnes inn i kornarealet, dvs trenger ikke tas ut i PT-søknad.
- For RMP-tilskudd:
 - Flerårig gras i 6 meters bredde
 - Skal være godt etablert om høsten
 - Kan gjødsles og sprøytes
 - Trenger ikke høstes (men det er lurt!)

Langs vassdrag skal det være 8 meter mellom vann og dyrka mark.

Dersom det ikke er 8 meter naturlig vegetasjon må du supplere med gras eller stubb.

For å oppfylle miljøkravet, uavhengig av RMP-tilskudd, kan du tilpasse etter følgende tabeller:

Ved jordarbeiding må du ha grasdekte vannveier
i dråg med erosjonsspor

Høstpløying og åker i stubb eller direktesådd høstkorn

Totalareal: 448 daa

Potensiale for
høstpløying:

- 40 % - her 179 daa
- ikke e.kl. 3 og 4

40 % høstpløyd, her
180 daa - ikke e. kl. 3
og 4, ikke
flomutsatt, ikke
langs vassdrag, ikke i
erosjonsutsatt dråg.

Grasdekte vannveier,
6 m brede

Grasdekt kantsone, 6
m bred

60 % stubb eller
direktesådd høstkorn,
her 265 daa

Nedløpskummer

Ved jordarbeiding må du ha grasdekte vannveier i dråg med erosjonsspor og buffersone langs vassdrag. Det er krav til buffersone dersom det ikke er minst 8 meter naturlig vegetasjon. Buffersonen kan bestå av stubb eller gras.

Totalareal: 448 daa

 40 % høstpløyd, her 180 daa - ikke e. kl. 3 og 4, ikke flomutsatt, ikke langs vassdrag, ikke i erosjonsutsatt dråg.

 Lett høstharving til høstkorn
258 daa

 Grasdekt kantsone langs vassdrag, 6 m bred.
Totalt 4 daa

 Grasdekt vannvei, 6 m bredde, i erosjonsutsatte dråg
Totalt 6 daa

60% = 258 daa + 4 daa + 6 daa = 268 daa

Høstpløying og lett høstharving til høstkorn

Fornyning av eng i erosjonsklasse 3 og 4 – når kan vi gjøre det?

Miljøkrav nr. 5:

Fulldyrka mark med stor eller svært stor erosjonsrisiko (erosjonsrisikoklasse 3 og 4) skal ikke jordarbeides om høsten.

På arealer i erosjonsklasse 3 og 4 kan du **ikke pløye etter siste innhøsting** av veksten som er på arealet. Du må også forholde deg til krav 6 (60/40 regelen).

Høsten starter altså etter siste innhøsting av veksten som er på arealet. Det betyr at du ikke kan pløye til høstoljevekster (selv om det skjer i juli) eller nyetablering av eng i erosjonsklasse 3 og 4 om høsten. **Eng i erosjonsklasse 3 og 4 må derfor fornyes på våren.**

Det kan være mulig å få dispensasjon til dette, spesielt for økologisk:

Skriv en velbegrunnet søknad og legg ved plan for vekstskifte!

Husk at du kan få RMP-tilskudd til eng på erosjonsutsatt areal (erosjonsklasse 2 m/dråg, 3 og 4)!

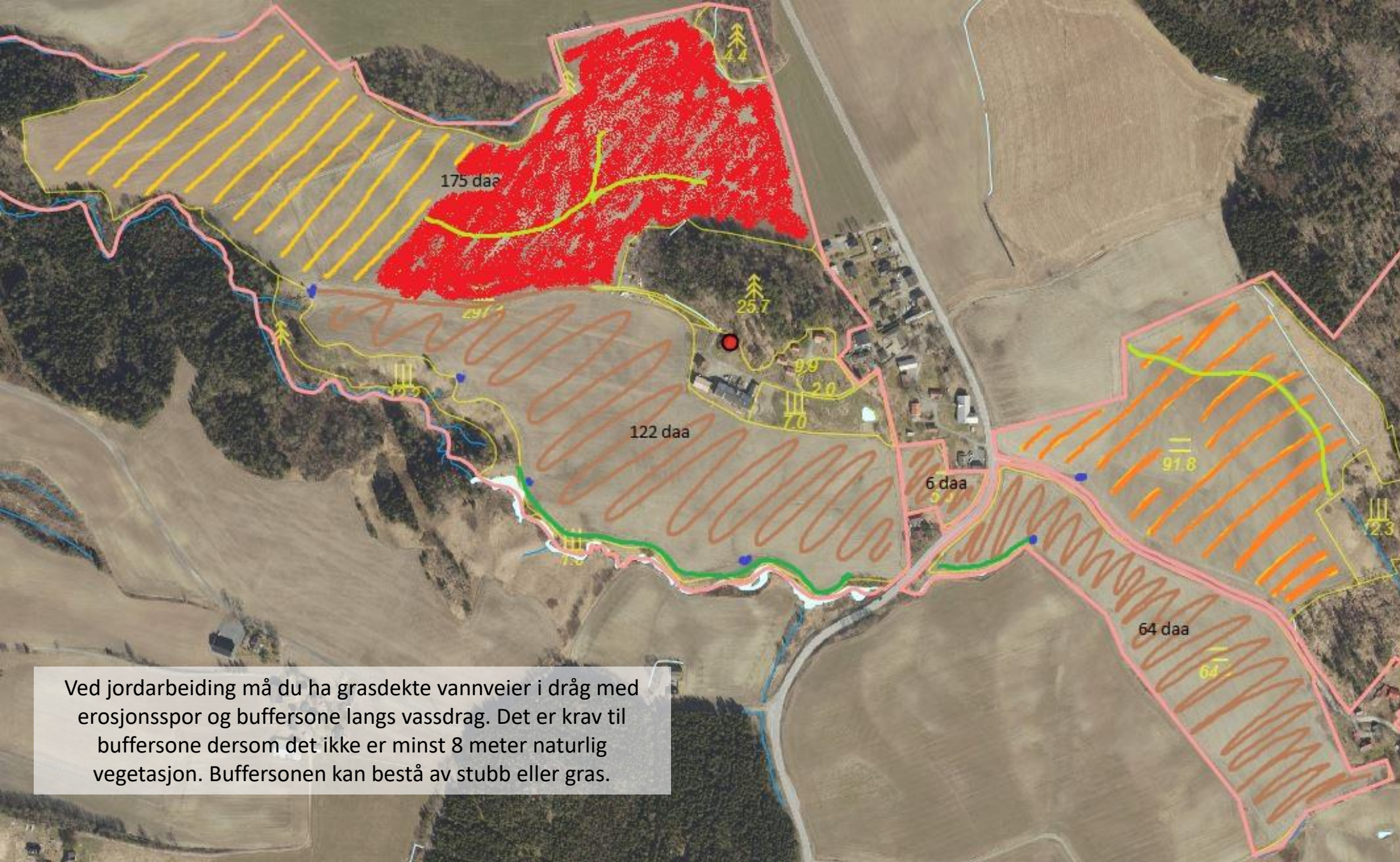
Potet/grønnsaker + korn

Potet-/grønnsaksproduksjon er unntatt miljøkravene, bortsett fra:

- På arealer med grønnsaker, poteter, radkulturer, frukt og bær gjelder krav 3. Det vil si 6 meter buffersone med varig vegetasjon. På arealer med andre vekster, gjelder kravene i forskriften.

Foto: H.E.Tokerud

- Lett høstharving til høstkorn
- Poteter/grønnsaker
- Pløyd 40 %: 107 daa
- Stubb eller direktesådd høstkorn
- Grasdekt kantsone, m bredde
- Grasdekt vannvei, 6 m bred
- Nedløpskummer

Poteter/grønnsaker:
192 daa
Kornareal: 267 daa
60/40-regel på
kornareal:
40 % pløyd (107 daa)
60 % stubb,
direktesådd høstkorn,
lett høstharving til
høstkorn (160 daa)

Ved jordarbeiding må du ha grasdekte vannveier i dråg med erosjonsspor og buffersone langs vassdrag. Det er krav til buffersone dersom det ikke er minst 8 meter naturlig vegetasjon. Buffersonen kan bestå av stubb eller gras.

Avløpsslam og husdyrgjødsel

- På arealer i erosjonsklasse 3 og 4 må husdyrgjødsel og avløpsslam spres i vekstsesongen
- På arealer i erosjonsklasse 1 og 2 kan du spre og molde ned om høsten, men ikke mer enn 40 % av totalarealet.
- Du søke dispensasjon i *særlige* tilfeller, men det er jo absolutt best utnyttelse av næringsstoffer i vekstsesongen – prøv å finne andre løsninger!
- Husk at bruk av avløpsslam og husdyrgjødsel skal inngå i gjødslingsplanen